

Ekyafa Ekyekusifu eky’Olunyiriri Olw’Amakumi Ana—Namba Abiri mu Nnya

Йәзәкил бәшинчи сан

Jeff Pippenger

2026-08-10

Mwisio oyo from Testimonies, volume five, utu twali kuingijilapo mu bitabo bimo pa nshita ishini; twalengululwa pa kimwesho kya tempile kya pewe Ezekiel, Isaiah, ne John:

“Masomo haya ni kwa faida yetu. Tunahitaji kuitegemeza imani yetu juu ya Mungu, kwa maana mbele yetu kabisa kuna wakati utakaoziharibu nafsi za wanadamu. Kristo, juu ya Mlima wa Mizeituni, alisimulia tena hukumu za kutisha ambazo zilipaswa kutangulia kuja Kwake mara ya pili: ‘Nanyi mtasikia habari za vita na matetesi ya vita.’ ‘Taifa litaondoka kupigana na taifa, na ufalme kupigana na ufalme; kutakuwapo njaa, na tauni, na matetemeko ya nchi mahali mbalimbali. Haya yote ndiyo mwanzo wa huzuni.’ Ingawa unabii huu ulipata utimizo wa sehemu katika kuangamizwa kwa Yerusalemu, una matumizi ya moja kwa moja zaidi kwa siku za mwisho.”

Av wa Tisa

Tisha B’Av, ku luela kwamba “eya mwanda wa Av” mu Chiheberi, ni diina da Bayuda didi dikumbula dibutuka dia Tempelo dia Kumpala ku meso kua Babulona mu 586 kumpala kua Kilisto, ne dia Tempelo dia Mupingaja ku Titus mu cidimu cia 70. Dibutuka yonsu ibidi eyi yenzeka ku dituku dimo dia kalandrie—dituku dia 9 dia ngondo wa Chiheberi wa Av (dituku didi kadidi dya kuela mu ngondo ya July anyi August mu kalandrie wa Gregorian). Padi Mwanetu mukaji White ufwanikija dibutuka dia Yerusalemu ne “diba didi ne diyeseke myoyi ya bantu” mu matuku a ndekelu, udi ulongolola dibutuka ibidi bidi byonse bileeja mushinga wa mêyi wa lumingu udi pabwîpi ne kulwa.

Danyeli 11 shiimo geetiki iso, kiristaŋaŋa Sabati kilimisiŋ lawi paati ka, shiimo 41 kaŋa kisiriti. Esekieli kitabuŋaŋa, Yerusalemi kolomosiŋ paati, Sabati kilimisiŋ lawi taŋa, boŋgolesiŋaŋa meriŋ korŋaŋaŋa ka meriŋ porŋaŋaŋa kaŋa kipiriti paati teŋeeti. Esekieli Babiloniŋaŋa koŋtivirusiŋaŋa teŋeeti, aŋaŋa keŋeŋ mirakuli paati Yerusalemi taŋa kisereti, shiimo 8 aŋa 11 ba, o paati kipirisiniŋaŋa kereti.

Na ikawa katika mwaka wa sita, mwezi wa sita, siku ya tano ya mwezi, nilipokuwa nimeketi nyumbani mwangu, na wazee wa Yuda walikuwa wameketi mbele yangu, ndipo mkono wa Bwana MUNGU ukaniangukia hapo. Ndipo nikatazama, na tazama, mfano mmoja wenye sura kama ya moto: tangu mfano wa viuno vyake hata chini, moto; na tangu viuno vyake hata juu, mfano wa mwangaza, kama rangi ya kaharabu. Naye akanyoosha mfano wa mkono, akanishika kwa kishungi cha kichwa changu; na roho ikaniinua kati ya nchi na mbingu, ikanipeleka katika maono ya Mungu mpaka Yerusalemu, penye mlango wa lango la ndani linaloelekea upande wa kaskazini; hapo palikuwa na kiti cha sanamu ya wivu, ile ichocheayo wivu. Ezekieli 8:1–3.

Asura ishatu ya munani mpaka kumi na moja ni maelezo ya utangano, na Dada White, alipokuwa akitoa maelezo juu ya Ezekieli tisa, anatambulisha si tu kwamba huo ulikuwa ni kutiwa muhuri kule kule kama katika Ufunuo sura ya saba, bali pia kwamba Yerusalemu inaliwakilisha kanisa la Waadventista Wasabato la Laodikia katika siku za mwisho.

“Bokae bale basandaka mpasi te mpo na kokita na bango moko ya molimo, mpe balelaka te masumu ya bato mosusu, bakotikala kozanga elembo ya Nzambe. Nkolo apesi mitindo na bamemi-nsango na Ye, mibali oyo bazali na bibundeli ya koboma na maboko na bango ete: ‘Bólanda ye na nsima kati na engumba, mpe bóbeta: liso na bino ekoka koyokela moto mawa te, mpe bóyokela bango mawa te: bóboma penza mibange mpe bilenge, bana basi ya bilenge, mpe bana mike, mpe basi: kasi bópúsana pene te na moto moko te oyo azali na elembo; mpe bóbanda na esika na Ngai ya bulee. Bongo babandaki na mibali mikóló oyo bazalaki liboso ya ndako.’”

“Apa tāmfyé kuwona kuti mpingo—malo opatulika a Ambuye—ndiwo unayamba kumva nk'honya ya mkwiyo wa Mulungu. Akuluakulu aja, amene Mulungu anawapatsa kuunika kwakukulu ndipo anaima monga alonda a zofuna zauzimu za anthu, anali ataswa chikhulupiriro chimene anapatsidwa. Iwo anatenga malo akuti sitiyenera kuyembekezera zozizwitsa ndi kuonekera koonekeratu kwa m'phamvu ya Mulungu monga m'amasiku akale. Nthawi zasintha. Mawu awa amalimbitsa kusakhulupirira kwawo, ndipo iwo amati: Ambuye sadzachita chabwino, ngakhalenso sadzachita choipa. Iye ndi wachifundo kwambiri moti sangadzachezere anthu ake ndi chiweruzo. Motero, ‘Mtendere ndi chitetezo’ ndiko kulira kwa anthu amene sadzakwezanso mawu awo ngati lipenga kuti aonetse anthu a Mulungu zolakwa zawo ndi nyumba ya Yakobo machimo awo. Agalu awa osalankhula amene sanafune kukuwa ndiwo amene amamva chilango cholungama cha kubwezera cha Mulungu wokwiya. Amuna, atsikana, ndi ana aang'ono onse amawonongeka pamodzi.”

“Ebirumyo eby'ab'omuzizo, ebyo abeesigwa bye baawolaganirangako ne bakaaba olwabyo, byali byonna bye waali osobola okulaba n'amaaso ag'obuntu obukoma; naye mu byonono ebisinga obubi ennyo, ebyasumuluzanga obuggya bwa Katonda omulongoofu era omutukuvu, waaliyo ebyali tebinnategezebwa. Omukeberezi omukulu ow'emitima amanyi buli kibi ekikolebwa mu kyama abakozi b'obutali butuukirivu. Abantu bano batuuka okuwulira nga bali miremba mu bulimba bwabwe, era olw'okugumiikiriza Kwe okw'ekiseera ekiwanvu, bagamba nti Mukama talabayo; ne balyoka bakola nga eyaleka ensi. Naye Alizuula obunnanfuusi bwabwe, era Alibikkula mu maaso g'abalala ebyonono ebyo bye baali bakweka n'obwegendereza obungi.”

“Bunene bw'obusobozi, ekitiibwa, oba amagezi ag'ensi, wadde ekifo mu mulimu omutukuvu, tebirikuuma bantu okwewaayo eri okwagala okw'emitima gyabwe emirimba bwe baba balekeddwa bokka. Abo abaabaddenga batunuulirwa ng'abasaanidde era abagolokofu balirabika nga bakulembeze b'obujeemu n'ebiyokulabirako mu butafaayo ne mu kukozeza obubi embabazi za Katonda. Enkola yaabwe embi tagenda kugigumiikiriza nate, era mu busungu bwe akolagana nabo awatali kusaasira.

“Yehova hulejiondoa uwepo wake kwa kusita kutoka kwa wale ambao wamebarikiwa kwa nuru kubwa na ambao wamehisi nguvu ya neno katika kuwahudumia wengine. Hapo kwanza

walikuwa watumishi Wake waaminifu, waliopendelewa kwa uwepo Wake na uongozi Wake; lakini wakamwacha, wakawaongoza wengine katika upotovu, na kwa hiyo wakawekwa chini ya kutopendezwa kwa Mungu.” Testimonies, volume 5, 211, 212.

Kitabu chotembe cha Ezekieli chili mu m’bande wa kuonongeka kwa Yerusalemu. Mu umboni wa Ezekieli, kuzingilizidwa kwa Nebukadinezara uko kwikhalapo kwa chaka chimoza na hafu kukulembeka mwakupambaniska, kweni “kugwiliskira ntchito kweneko kwakulongosoka chomene” kwa chenjezgo la Yesu mu Mateyu twente-foru kuli mu mazuwa ghaumaliro. Mu Ezekieli, mzere uwo wa unenesko ukusangika mu chipaturo twente-foru.

Kishilá kèjilá, oǵó kẹ̀ẹ̀dógún, ọdún 588 ẹ́áájú ìbí Kristi

Na tena katika mwaka wa tisa, katika mwezi wa kumi, siku ya kumi ya mwezi huo, neno la Bwana likanijia, kusema, Mwanadamu, jiandikie jina la siku hiyo, yaani, siku hii hii; mfalme wa Babeli amejijweka kupigana na Yerusalemu siku hii hii. Ezekieli 24:1, 2.

Ha siku hii, ambayo imethibitishwa pia kwa mashahidi wengine wa kibiblia, ulianza mzingiro wa miezi kumi na minane. Neno la Bwana lililomjia Ezekieli siku hiyo lilikuwa na mfano wa mji wa damu, unaoonyeshwa kwa chungu kinachochemka, ukifuatiwa na moto mkubwa. Mfano huo kwa wazi unawakilisha hukumu juu ya Yerusalemu, na katika sura iyo hiyo unafuatwa na mke wa Ezekieli kutiwa pumzikoni kwa pigo, kama ishara kwamba mzingiro ambao hatimaye ungeiangamiza patakatifu ulikuwa umeanza.

Bwana pia alinijia neno, akisema, Mwanadamu, tazama, ninakuondolea kwa pigo tamu ya macho yako; lakini hutalia, wala hutaomboleza, wala machozi yako hayatamtiririka. Uugue kimya kimya, usifanye maombolezo kwa ajili ya wafu; jivike kilemba chako kichwani, uvae viatu vyako miguuni, wala usisitiri midomo yako, wala usile chakula cha watu. Basi nalisema na watu asubuhi; na jioni mke wangu akafa; nami nikafanya asubuhi kama nilivyoamriwa. Ezekieli 24:15–18.

Nako abantu ababezinga Ezekeli bamubuzako amakulu ag’akasumo n’okufa kw’omukyala we.

Na watu wakaniambia, Je, hutatuambia mambo haya ni nini kwetu, hata ufanyapo hivyo? Ndipo nikawajibu, Neno la Bwana likanijia, kusema, Waambie nyumba ya Israeli, Bwana MUNGU asema hivi; Tazama, nitapatia unajisi patakatifu pangu, fahari ya nguvu zenu, tamanio la macho yenu, na kile ambacho roho zenu zakionea huruma; na wana wenu na binti zenu mliowaacha wataanguka kwa upanga. Ezekieli 24:19–21.

Mukazi wa Ezekieli na patakatifu vyote viwili vinatajwa katika kifungu hicho kuwa ni “tamaa ya macho yako.” Wanahistoria wa Biblia wanaonyesha kwamba kuzingirwa huko kulidumu miezi kumi na minane, ilhali mazingiro ya Cestius na Tito yalidumu miaka minne tangu mwaka wa 66 hadi mwaka wa 70. Hesabu ya karibu ya muda tangu kuzingirwa la kwanza la Cestius hadi uharibifu ni miaka mitatu na nusu, lakini inapotekelezwa “hesabu-jumuishi,” ambayo ndiyo namna inayotumiwa mara nyingi sana katika Biblia, huwa ni miaka minne. Kujua kwamba hesabu zote mbili ni halali hutuwezesha kuona miaka mitatu na nusu kutoka kwa Cestius hadi kwa Tito na pia miaka minne.

Em du şahidên qanûna Yekşemê hene di her du wêrankirinên Orşelîmê de, û hûrguliyên her du dîrokan divê li ser qanûna Yekşemê ya zû tê were sepandin—li wir Laodîkya ji devê Xudan tê avêtin derve. Destpêka dorpêçkirina Nebukadnezar bi mirina jina Hizqiyê tê nîşankirin. Di dema mirina wê de, ferman ji Hizqiyê re hat ku bi êşkere şîn nebêje, çimkî ew nîşana Cihûyan bû ku di dîlgirtiyê de tînin birin.

Kutanga kwa cya gihe cy'inyaka ine kuva kuri 66 kugeza kuri 70 kurangwa n'ikimenyetso cy'ikizira gisiga umusaka, ari na cyo kimenyetso ku Bakristo bari i Yerusalemu cyo guhunga.

Manu muone ikikere kya bulemo, ekyo ekyayogerwako Danyeri nnabbi, nga kiyimiridde mu kifo ekitukuvu, (asoma ategeere:) awo abo abali mu Buyudaaya baddukire mu nsozi. Matayo 24:15,16.

Mazingirwa mawili yanayopatana waziwazi kila moja na mwenzake, na mazingirwa hayo yote mawili yana “ishara” mwanzoni mwa mazingirwa. Ezeikieli alipoeleza maana ya kifo cha mke wake na kutokuwapo kwa maombolezo kwa upande wake, alifafanua kisha akaandika:

Noolê eeyaxi Ezeekieli kuume ontu yenu eolu: kokesile shaashi a ningi, osho tashi ningwa keni; ndele nonande oshinima eshi tashi uya, nye tamu ka nyona kutya Aame Omwene Kalunga. Ezeekieli 24:24.

Ezeikieli alangakaze lofwa ng'umukazi wiwe cari ikimenyetso c'ugusangangurwa kwa Yerusalemu n'urusengero vyari bigiye kuza vuba, hamwe n'inyagano yakurikiye mu Babuloni. Ikimenyetso c'akazira gateye agahinda, kavuzwe na Daniyeli, cari imburi yo guhungira kure ako gasangangurwa; ariko rero, ivyugarizo vyompi bifise ikimenyetso ku ntango.

Hari mbere y'itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba hazabaho igotwa ryo mu buhanuzi, kandi urupfu rw'umugore wa Ezeikiyeli ni ikimenyetso cy'uko itorerwa ry'Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi b'i Lawodikiya ryamaze gusimbukwa rwoye; naho Ezeikiyeli ni ikimenyetso cy'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine, kandi ni ikimenyetso cy'ibendera rishyirwa hejuru mu ntangiriro y'igotwa. Ezeikiyeli ni ibendera ry'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine mu ntangiriro y'igotwa rya Babuloni, kandi ikimenyetso cy'ikizira giteza umupfagararo mu ntangiriro ni “ikimenyetso” cya Roma. Ikimenyetso kimwe kivuga ku muburo w'imbere, ikindi kikavuga ku muburo w'inyuma. Mu by'ukuri habayeho umuburo ku Bakristo mu mwaka wa 66, ariko ikimenyetso cy'umuburo cyari Roma. Ikimenyetso mu kurimbuka kwa Babuloni cyari umugore wa Ezeikiyeli. Roma ni itsinda ry'abakira ikimenyetso cy'inyamaswa, naho Ezeikiyeli akaba ikimenyetso cy'abakira kashe y'Imana.

Ngaa Miviri ya Kuunika

Ukuzingirwa kwa kwanza kulidumu miezi kumi na minane, na kuzingirwa kwa pili kulidumu miaka minne. Kuzingirwa huko kote viwili hupata utimilifu wake “wa moja kwa moja zaidi” katika siku za mwisho, na kuzingirwa huko kote viwili kunahusiana moja kwa moja na unabii wa miaka mia tatu na tisini na moja na siku kumi na tano unaopatikana katika Ufunuo 9:15.

Ukuutuka kwa myeezi itaanu eya Okusukulurwa essuula ey'omwenda, olunyiriri olw'ekkumi, kwali mulimu ebyafaayo ebiteeka akabonero ku kiseera kya myaka amakumi asatu mu munaana, ekituuka ku kuzingiza okw'emyaka ena, kwe kugattibwa ku muwendo amakumi asatu mu munaana, era ne kulaga okusituka kw'Obusiraamu. Okuzingiza okwo okw'emyaka ena kufuna okufaanagana kwakwo mu byafaayo ebyatandika ng'emyaka kikumi mu ataano (emyeezi etaanu) giweddeko era emyaka ebikumi bisatu mu kyenda mu gumu n'ennaku kkumi na ttaano ne gitandika. Kwatandika nga 27 Jjulaayi 1449 era emyaka ena oluvannyuma, Obusiraamu bwaleeta okuzingiza okw'ennaku ataano mu ttaano ku Konsitantinopoole, okwaggwa nga 29 Maayi 1453.

Dema pêxemberiya demê ku di 27ê Tîrmeha 1449-an de dest pê kiribû, di 11ê Tebaxa 1844-an de qediya, çar salên tevgera milyakête yekem û duyem ji 1840-an heta 1844-an bi dorpêça çar-salî ya ji 1333-an heta 1337-an li hev hatin rêz kirin, û her weha bi serdema çar-salî ya ji 1449-an heta 1453-an. Ev sê şahid, ku hemû bi rasterast beşek ji heman xeta pêxemberiyê ne, serdemek sembolîk a çar-salî nîşan didin, dema ku tevgera milyakête yekem û duyem ya 1840-an heta 1844-an di dîroka tevgera milyakête sêyem de dubare dibe. Ev sê şahid di dîroka sed û çil û çar hezaran de dorpêçek çar-salî tîpîze dikin. Ew serdema çar-salî her weha bi dorpêçên Orşelîmê di 66 û 70-an de jî tê nîşandan.

Kuanza kwa mazingiwa ya miaka minne na Cestius mwaka wa 66, kisha kukamilishwa kwake na Tito mwaka wa 70, kunatoa ishara ya alfa na ishara ya omega kwa kipindi cha miaka minne. Kipindi hicho hicho pia kinawakilishwa kuwa miaka mitatu na nusu, ambacho kwa upande wake kinalingana na ile miaka mitatu na nusu ya kinabii ambayo Roma ya kipapa ililikanyaga patakatifu.

Lakini ua ulio nje ya hekalu uuache, wala usiupime; kwa maana umepewa Mataifa; nao wataukanyaga mji mtakatifu kwa muda wa miezi arobaini na miwili. Nami nitawapa mashahidi wangu wawili uwezo, nao watatoa unabii kwa muda wa siku elfu moja mia mbili na sitini, wamevaa magunia. Ufunuo 11:2, 3.

Bona bakokwea na nse ya mopanga, mpe bakomema bango na bowumbu kati na bikólo nyonso; mpe Yerusalemi ekonyatolama na Bapagano, kino ntango ya Bapagano ekokoka. Luka 21:24.

Ni kwa maana kubwa kutambua ya kuwa ninatumia hesabu ya “kujumuisha” na ya “kuondoa” kwa kipindi kinachowakilishwa na alama ya alfa ya Cestius hadi alama ya omega ya Tito. Hili linabainisha ya kuwa matumizi mawili ya wakati yanawakilishwa ndani ya historia moja. Tayari tumekwisha kushughulikia kanuni hii ya kibiblia tulipozingatia (katika makala nyingi zilizopita), kipindi cha wakati kati ya ziara ya Yesu huko Kaisaria-Filipi (Panium) na safari Yake kwenda kwenye Mlima wa Kubadilika Sura. Waandishi wawili wa Biblia wanaandika siku sita, na mmoja anaandika siku nane.

Na baada ya siku sita Yesu awatwaa Petro, Yakobo, na Yohane ndugu yake, akawapandisha mlima mrefu faraghani. Mathayo 17:1.

Na baada ya siku sita Yesu akawatwaa pamoja naye Petro, na Yakobo, na Yohana, akawapandisha juu mlimani mrefu wakiwa peke yao; naye akageuka sura mbele yao. Marko 9:2.

Basi, kira balum lapan po nga adlaw katapos han mga pulong nga ini, gindara niya hira Pedro, Juan, ngan Santiago, ngan tinungas ha bukid basi mag-ampo. Lucas 9:28.

Yerusalemu di bobeboli pe tozali na bosaleli moko ya “mbala moko koleka” mpo na mikolo ya nsuka, mpe bobebisi wana ezali na batatoli mibale oyo Babilone mpe Roma bazali komonisa. Batatoli mibale yango bazali koyokana moko na mosusu, kasi bazali kopesa bizaleli ya esakweli oyo ekeseni mpe ya ntina mingi mpo na komatisa solo. Bzinga oyo Roma esalaki (66 kino 70) ezalaki mbula minei, oyo mpe emonisaka mbula misato na ndambo. Mbula misato na ndambo yango ezali kosangana na konyatama ya Esika Mosantu mpe ya mampinga, oyo bosambeli ya bapakano mpe bopapa nyonso mibale ekokisaki. Konyatama yango na bopapa ezalaki mpo na mbula misato na ndambo ya elilingi, lokola emonisamaki liboso na mbula misato na ndambo ya solo na bzinga oyo Roma esalaki.

वह चार-वर्षीय घेराबंदी उस भवष्यद्वाणी-रेखा से संबद्ध चार-वर्षीय अवधियों के साथ भी जुड़ती है, जो इस्लाम के ऊँचा उठाए जाने की पहचान करती है, और उसके पश्चात् प्रथम और द्वितीय तथा फिर तृतीय स्वर्गदूतों के आंदोलन के ऊँचा उठाए जाने की भी। Cestius से Titus तक का इतिहास पोपीय Rome के चक्र और इस्लाम के चक्र—दोनों—से प्रतच्छेद करता है। Rome का चक्र और Cestius तथा Titus के साढ़े तीन वर्ष, पोपीय Rome के साढ़े तीन प्रतीकात्मक वर्षों से प्रतच्छेद करते हैं, और इस प्रकार मूर्तपूजक और पोपीय Rome—इन दो सत्ताओं—की पहचान कराते हैं। इस्लाम का चक्र उसी इतिहास द्वारा जुड़ा हुआ है, जब उसे चार वर्षों के रूप में समझा जाता है; परन्तु जसि प्रकार उस इतिहास में Rome के चक्र के साथ है, उसी प्रकार इस्लाम भी इस्लाम के चक्र के अधीन एक दूसरी शक्त के साथ संबद्ध है—अर्थात् Adventism। साढ़े तीन वर्षों की अवधि Rome को उसके दोनों चरणों में नरूपति करती है, और चार-वर्षीय अवधि इस्लाम और Adventism को नरूपति करती है। भवष्यद्वाणी की दृष्टि से मूर्तपूजक और पोपीय Rome को अलग नहीं किया जा सकता, और न ही इस्लाम और Adventism को।

Kino kyakulomba mu bubikilo nti, bwe tulowooza ku kuzingizibwa kwa Babulooni, ensiisira ey'emyezi kkumi n'omunaana erina okulabibwamu okutegeera ebiseera mu ngeri bbiri. Ebifaananyi bibiri eby'ebiseera mu kuzingizibwa okwaletebwa Rooma, mu bubikilo bikakasa nti era walina okubaawo ebifaananyi bibiri eby'ebiseera mu kuzingizibwa okwaletebwa Nebukadduneeza. Okuzingizibwa kwa Nebukadduneeza okw'emyezi kkumi n'omunaana nakwo kuyinza okutegeerwa ng'akabonero k'omwaka gumu n'ekitundu. Emyezi kkumi n'omunaana gwe mwaka gumu n'ekitundu, era ekitundu n'ekitundu kisobola okulagibwa nga emyaka 1.5. Okuzingizibwa kwa Nebukadduneeza kwali kwa myezi kkumi n'omunaana era nga kwali kwa myaka emu n'ekitundu (1.5).

Emyezi kkumi n'omunaana zikwata ku maanyi agaali g'okulinnyirira Yerusalemi, era emyaka 1.5 gikwata ku Busiraamu. Ennamuziga ey'obunnabbi ey'okubalirira emanyiddwa emyezi kkumi n'omunaana emanyisa Babulooni, era ennamuziga endala ey'obunnabbi ey'okubalirira emanyisa Obusiraamu. Tetunnaba kuteeka mu maaso kunnyonnyola kw'engeri gye tutuukiramu ku nkola y'emyaka 1.5 nga ekwatagana n'Obusiraamu, naye kirina okwetegerezebwa nti okubala kw'obudde kwombi mu kuzikirizibwa okwaletebwa Rooma, okukwatagana n'ennamuziga ey'obunnabbi eya Rooma, (ey'abamawanga n'eya bapaapa), n'okubala okundi okukwatagana n'ennamuziga ey'obunnabbi ey'Obusiraamu. Engeri zino zisangibwa mu kuzikirizibwa kwa Yerusalemi kwombi, okw'alpha n'okw'omega.

Uvaka wa myaka ina wa Yerusalemu pamoja na Cestius na Tito unawakilisha mwisho wa mstari wa kiunabii ulioanza kwa kipindi cha miaka thelathini na minane ambacho kilihitimishwa na uvamizi wa miaka minne unaoashiria kuinuliwa kwa Uislamu, na kipindi cha mwisho cha miaka minne katika mstari huo huo kabisa kinawakilisha kuinuliwa kwa bendera ya watu mia moja arobaini na nne elfu.

Em êdîta pêş de em ê van tiştan bidomînin.